

RIKS LÖNNSNEMNDA.

Sak. nr. 7/1958.

Frivillig lønnsnemnd:
Samferdselsdepartementet,
Industridepartementet og
Lønns- og prisdepartementet

og

Landsorganisasjonen i Norge og
Norsk Arbeidsmandsforbund

i samband med tariffrevisjonen og indeksoppgjøret 1958
for anleggsarbeidere og brakkebetjening ved statens
jernbaneanlegg og statens kraftanlegg.

Nemndas sammensetning:

Sorenskriver Kai Knudsen, formann
Direktør Reidar Danielsen
" Morten Tuveng
" Trygve Kleppe
Sekretær Thorleif Andresen
Byråsjef Edvin Saastad
Forbundsformann A. K. Lien.

Kjennelse avsagt 4. november 1958.

Partene møtte for lønnsnemnda, gjorde rede for saken og nedla påstand den 22. oktober 1958.

Etter å ha drøftet saken i flere møter, avsa nemnda den 4. november 1958 denne

KJENNELSE:

Ved statens jernbaneanlegg og statens kraftanlegg har partene to overenskomster av 29. september 1956 for henholdsvis anleggsarbeidere og brakkebetjening. Begge overenskomster ble sagt opp av forbundet til 30. juni 1958.

Da forhandlingene mellom partene om nye overenskomster ikke førte til enighet, ble plassene oppsagt. Oppsigelsen omfattet i alt ca. 3200 arbeidere og ca. 200 kokker. Riksmeglingsmannen innkalte til meglingsforhandling og den 21. juni 1958 fremsatte han et meglingsforslag, som ble anbefalt vedtatt av partenes forhandlere. Ved avstemningen over forslagene for anleggene og brakkebetjeningen skulle de regnes som en helhet og stemmene telles sammen. Forslaget ble vedtatt av staten, men forkastet av arbeidstagerne. Da deltagelsen i avstemningen hadde vært liten, besluttet Riksmeglingsmannen med partenes tilslutning at det skulle sendes ut til ny avstemning. Også denne gang ble forslaget forkastet av forbundets medlemmer, med 1419 mot 801 stemmer. Deltagelsen var 62 %.

Sjefen for Kommunal- og Arbeidsdepartementet foreslo da at tvistene skulle avgjøres av Rikslønnsnemnda, og dette ble vedtatt av partene.

Norsk Arbeidsmandsforbund har for lønnsnemnda fremholdt at det bør gjøres følgende endringer i Riksmeglingsmannens forslag:

Timelønnssetningene for alminnelig dagarbeid og for fag- og spesialarbeidere påstås løftet med ytterligere 16 øre timen. Disse satser har i praksis bare betydning som forskudd i akkord. Ved gjennomføringen av skatt av årets inntekt har en ved anleggene måttet gå over til å trekke skatt av forskuddsbeløpene, mens skattetrekket tidligere ble foretatt ved det endelige akkordoppgjør. Ved de lange akkorder blir det nå for lite å klare utgiftene til livsopphold med, særlig for dem som har to husholdninger.

Forbundet har videre krevet at fag- og spesialarbeidere samt lagerekspeditorer, for hvem det ikke praktiseres akkord, skal utlønnes

med den gjennomsnittlige fortjeneste i akkord for alminnelig anleggsarbeid, eller subsidiært at timelønningene ved kraftanleggene gis et tillegg på 35 öre timen ut over de satser som er fastsatt for spesielle grupper arbeidere i protokoll av 1956, og at de forhøyede timelønninger ved jernbaneanleggene vurderes påny. De grupper arbeidere det her gjelder har etter forbundets mening uforholdsmessig lav årsinntekt sammenlignet med akkordarbeiderne.

Forbundet har påstått satsene for kompensasjonstillegg/^{et}forhøyet, og at det for statens jernbaneanleggsarbeidere skal gjennomføres de samme bestemmelser om fribilletter som gjelder for driftsbanenes ekstrarbeidere.

For brakkebetjeningen har forbundet påstått de av Riksmeglingsmannen foreslåtte nye ukelønnssatser forhøyet med kr. 10.-, og tilsvarende økning av sykelønnen. Fribillettordningen kreves gjennomført som for anleggsarbeiderne.

Lønns- og prisdepartementet, Samferdselsdepartementet og Industridepartementet har for lønnsnemnda påstått Riksmeglingsmannens forslag stadfestet, og vist til at det er i samsvar med de tariffoppgjør som har funnet sted i år, med endel særlige forbedringer for anleggsarbeidere og brakkebetjening.

Etter at Riksmeglingsmannens forslag var forkastet, ble partene i et forhandlingsmøte enige om at den indeksregulering, som fulgte av fellesforslaget mellom NAF og LO, også skulle gjøres gjeldende for anleggene og brakkebetjeningen ved statens jernbane- og kraftanlegg. Da partene ikke er blitt enige om hvordan Rikslønnsnemndas kjennelse av 1. september 1958 om indeksoppgjøret skal tilpasses for anleggsarbeidets vedkommende, er også dette spørsmål overlatt Rikslønnsnemnda til avgjørelse.

Forbundet har påstått at det gis et likt tillegg på basis av den gjennomsnittlige timefortjeneste i 2. kvartal 1958 med 19 öre pr. time, og legges til det gjeldende dyrtidstillegg.

Lønns- og prisdepartementet har påstått indeksreguleringen gjennomført på samme måte som for de private anlegg etter Rikslønnsnemndas kjennelse.

Rikslønnsnemndas avgjørelse:

Riksmeglingsmannens forslag er blitt til etter inngående forhandlinger med partenes forhandlingsutvalg. De endringer han har foreslått i de tidligere overenskomster, er blitt vurdert på bakgrunn av de tomeangivende forslag som er vedtatt under årets tariffrevisjon, og de forbedringer av lønns- og arbeidsvilkårene som er fastsatt i fellesforslaget mellom NAF og LO er gjennomført fullt ut. Arbeidstiden skal nedsettes til 45 timers uke fra 1. mars 1959 med samme lønnskompensasjon som for hovedorganisasjonenes medlemmer bestemt. Timelønnsatsene for alminnelig dagarbeid og for fag- og spesialarbeidere er forhøyet med 18 öre, som for lavtlønnsgruppene etter fellesforslaget, og det er foreslått samme varighet og indeksregulering. Riksmeglingsmannen har dessuten foreslått endel andre forbedringer av lønns- og arbeidsvilkårene. For anleggsarbeidernes vedkommende skal staten overta 60% av utgiftene til brakkebetjeningen mot før 50%, og satsene for lønn under sykdom og militærtjeneste samt beordrings- og kompensasjonstilleggene foreslåes noe forbedret. Ved Vassdragsvesenets anlegg ble det gitt lønnstillegg for lagerarbeidere, stikningsgutter og sjåførere som har fastsatt særlige satser for forhøyet timelønn. I protokoll av 1956 for brakkebetjeningens vedkommende foreslåes det gjennomført en helt ny lønnsordning, idet en går over fra daglønn til ukelønn med en annen beregningsmåte av brakkenes gjennomsnittsbelegg. Etter forslaget vil brakkebetjeningen få en stor lønsmessig forbedring.

Lønnsnemnda peker på at det er gjort gjensidig innrømmelse fra begge sider for å nå fram til et forslag til nye overenskomster, og de endringer som er foreslått er blitt vurdert i sammenheng. Riksmeglingsmannens forslag ble anbefalt vedtatt av begge parters forhandlere og det ble forkastet av arbeiderne med forholdsvis liten margin, ca. 1 400 av de ca. 3 600 som hadde sagt opp plassene. Lønnsnemnda mener at man under disse forhold må være varsom med å gjøre endringer i Riksmeglingsmannens forslag.

Til de av forbundet fremsatte krav vil lønnsnemnda bemerke at forskuddet i akkord er gitt et tillegg på 18 öre, men at det p.g.a. skattetrekkordningen kan bli vanskelig for enkelte å få endene til å møte, inntil akkordoppgjøret blir utbetalt. Lønnsnemnda mener at de ulemper den nye skattetrekkordning medfører for denne gruppe arbeidere, må kunne avhjelpes ved at jernbane- og kraftanleggene utbetaler et ekstra forskudd på opptjente akkordoppgjør ut over det tariffestede akkordforskudd, f.eks. svarende til den trukne skatt. Det må bli administrasjonens sak å finne den mest hensiktsmessige form for en slik forskottsordning, og lønnsnemnda henstiller at dette blir gjort.

Når det gjelder verkstedsarbeidere m.v. som arbeider på tidlønn, er det ved kraftanleggene fastsatt en egen forhøyet timelønnsats i henhold til overenskomstens § 3, som bestemmer at arbeidsbestyreren under særlige forhold har anledning til å forhøye timelønningen. Satsene er fastsatt i en protokoll av 12/12 1956 med senere endringer. I meglingsforslaget er de nå gjeldende satser foreslått gjort gjeldende for tariffperioden.

Det ligger i akkordsystemets natur at akkordarbeiderne kan oppnå høyere fortjeneste enn de tidlønnte, og lønnsnemnda finner ikke å kunne gjennomføre en ordning ved jernbane- og kraftanleggene som regulerer timelønningen etter hva det tjenes på akkordarbeid.

Lønnsnemnda viser imidlertid til Hovedstyret for Vassdragsvesenet i protokoll av 8. februar 1956 har uttalt at i de tilfelle hvor det er mulig skal verkstedsarbeiderne ved hovedverkstedene ha akkord. Nemnda har fått seg forelagt opplysninger som viser at akkordarbeid anvendes i ikke liten utstrekning både for jernbaneanleggenes og kraftanleggenes verkstedsarbeidere. Gjennomsnittsfortjenesten ligger således adskillig høyere enn de timelønninger som fremgår av ovennevnte protokoll av 12/12 1956 med senere endringer. Nemnda finner derfor ikke grunn til å øke disse timelønninger, idet en går ut fra at man utnytter de muligheter som forefinnes for større anvendelse av akkordarbeid på de verksteder hvor det hittil har vært lite akkord.

Den ordning som gjelder med hensyn til fribilletter til faste og midlertidige tjenestemenn ved Statsbanens drift er av meget gammel dato, og har alltid vært sett som en del av disse tjenestemenns lønnsvilkår. Fribillettordningen ved Statsbanens drift har vært behandlet av et departementalt utvalg, Bistillingsutvalget som avga sin innstilling i 1957. Det finner at det vil være berettiget med noen innskrenkning i de någjeldende regler, og foreslår bl.a. at tjenestemannens ektefelle og barn (under 18 år) tilståes hver 4 billetter pr. år. Anleggsarbeiderne har allerede oppnådd en ordning som er noe bedre enn den som er foreslått generelt innen jernbanetaten. Såvidt lønnsnemnda har forstått, skal Bistillingsutvalgets innstilling gjøres til gjenstand for forhandlinger med de interesserte tjenestemannsorganisasjoner, og Norsk Arbeidsmandsforbund vil gjennom Statstjenestemannskartellet få anledning til å forhandle om fribilletsordningen for anleggsarbeiderne i forbindelse med jernbanens funksjonærer og arbeidere ellers. Slik forholdet ligger an, finner lønnsnemnda ikke å burde gjøre noen endring i den gjeldende fribilletsordning, men går ut fra at spørsmålet blir behandlet i forbindelse med de andre

grupper i løpet av tariffperioden.

For brakkebetjeningen vil Riksmeglingsmannens forslag bety en radikal endring av den tidligere overenskomst, og etter lønnsnemndas mening vil det gi kokkene en rimelig lønnsforbedring. Etter forslaget skal overenskomstens bestemmelser på de punkter den er endret fra forrige overenskomst ikke praktiseres før fra begynnelsen av første lønningsuke etterat overenskomsten er vedtatt. Da revisjonen av overenskomsten er trukket adskillig lengere ut enn forslaget forutsatte, finner lønnsnemnda at kokkene bør gis etterbetaling fra den gamle overenskomsts utløp i en eller annen form. Det er ikke praktisk mulig å regne ut for hver enkelt hvor meget den nye overenskomst ville gi i forhold til den gamle ordning. Lønnsnemnda har derfor foretatt en skjønnsmessig beregning av hva den nye overenskomst vil bety i økt pengeinntekt i gjennomsnitt, og har satt beløpet til kr. 12.- pr. uke for hver kokke. De som pr. 1. november 1958 fortsatt er i anleggets tjeneste, skal derfor ha etterbetalt kr. 12.- pr. uke de har vært i tjeneste fra 1. juli 1958. Forøvrig gjelder Riksmeglingsmannens forslag i § 13 fra 1. november 1958.

Lønnsnemnda finner at indeksreguleringen må gjennomføres på samme måte for anleggsarbeiderne ved statens jernbane- og kraftanlegg som det er gjort for de som går inn under fellesforslaget mellom NAF og IO. Rikslønnsnemndas kjennelse av 1. september 1958 gjøres derfor gjeldende på samme måte som for de anleggsarbeidere som går direkte inn under denne avgjørelse.

Forbundets representant Lien har under drøftelsene i nemnda fremholdt at da anleggsarbeiderne for de fleste vedkommende bor atskilt fra sin familie, og således får 2 husholdninger og med dette betydelig høyere leveomkostninger, ville det vært rimelig at de hadde fått det tillegg på Meglingsmannens forslag som er påstått. Han har videre fremholdt at anleggsarbeiderne burde vært likestillet med driftsbanenes ekstraarbeidere når det gjelder fribilletter, og at det ville være en mere praktisk ordning å gi et likt indekstillegg som kunne legges til dyrtidstillegget. Når det gjelder brakkebetjeningen mener han at forbundets påstand bør tas til følge.

S L U T N I N G:

I.

Riksmeglingsmannens forslag av 21. juni 1958 om endringer i overenskomstene om arbeidsordningen ved Statens jernbaneanlegg og Statens kraftanlegg, og om lønnsvilkår m.v. for brakkebetjeningen ved Statens jernbaneanlegg og Statens kraftanlegg, stadfestes med følgende endring:

Brakkekokker og hjelpekokker som pr. 1. november 1958 fortsatt er i anleggets tjeneste skal ha etterbetalt kr. 12.- for hver uke de har vært i tjeneste fra 1. juli 1958. Forövrig skal endringene i overenskomsten for brakkebetjeningen tre i kraft fra 1. november 1958.

II.

Indeksreguleringen for anleggsarbeiderne og brakkebetjeningen gjennomføres i samsvar med Rikslønnsnemndas kjennelse av 1. september 1958.

Oslo, den 4. november 1958

Kai Knudsen
(s.)

Reidar Danielsen
(s.)

Morten Tuveng
(s.)

Thorleif Andresen
(s.)

Edvin Saastad
(s.)